

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TARİH BÖLÜMÜ

ULUSLARARASI
DENİZLİ ve ÇEVRESİ
TARİH ve KÜLTÜR
SEMPOZYUMU

EDİTÖRLER

Prof.Dr. Ayfer ÖZÇELİK
Yrd.Doç.Dr. Yasemin AVCI

Yrd.Doç.Dr. M.Yaşar ERTAŞ
Yrd.Doç.Dr. Süleyman İNAN

Yrd.Doç.Dr. Yusuf KILIÇ
Arş.Gör. Selim PARLAZ

BİLDİRİLER 1

**PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TARİH BÖLÜMÜ**

**ULUSLARARASI DENİZLİ ve ÇEVRESİ
TARİH ve KÜLTÜR SEMPOZYUMU
BİLDİRİLER**

**6-7-8 EYLÜL 2006
DENİZLİ**

1.CİLT

EDİTÖRLER

**Prof. Dr. Ayfer ÖZÇELİK
Yrd. Doç. Dr. Yasemin AVCI**

**Yrd. Doç. Dr. M. Yaşar ERTAŞ
Yrd. Doç. Dr. Süleyman İNAN**

**Yrd. Doç. Dr. Yusuf KILIÇ
Arş. Gör. Selim PARLAZ**

PA.Ü.FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TARİH BÖLÜMÜ YAYINLARI: 1
SEMPOZYUM DİZİSİ: 1

**ULUSLARARASI DENİZLİ ve ÇEVRESİ
TARİH ve KÜLTÜR SEMPOZYUMU
BİLDİRİLER**

ISBN 978 – 975 – 6992 – 19 - 7 (1.C)

ISBN 978 – 975 – 6992 – 18 - 0 (TK)

Birinci Baskı:

Ocak 2007 DENİZLİ

Yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir; kaynak gösterilmek şartıyla iktibas ve atıf şeklinde kullanılabilir

İsteme Adresi:

Pamukkale Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü / KINIKLI - DENİZLİ

Tel: 0 258 213 72 82 – 213 40 30 Faks: 0 258 212 55 46 e-mail: denizlisempozyum@pamukkale.edu.tr

Baskı: Özkan Matbaacılık Ltd. Şti. • Tel: (0.312) 395 48 91 - 92

Fakülte Kitabevi Baskı Merkezi

Fakülte Kitabevi Yayın Dağıtım Pazarlama Ltd. Şti.

Kutlubey Mah. 1004 Sok. No:15/B ISPARTA

(Hilmi Dilmen İlköğretim Okulu Karşısı)

Tel:(246)233 03 74 & 75 Fax: 233 03 76

e-mail: fakultekitavebi@yahoo.com.tr

ULUSLARARASI DENİZLİ ve ÇEVRESİ TARİH ve KÜLTÜR SEMPOZYUMU

Onursal Başkanlar

Gazi ŞİMŞEK (Vali)
Nihat ZEYBEKÇİ (Belediye Başkanı)
Prof. Dr. Hasan KAZDAĞLI (Rektör)

Danışma Kurulu

Prof. Dr. Hasan KAZDAĞLI	Prof. Dr. Bahaeddin YEDİYILDIZ
Prof. Dr. Halil İNALCIK	Prof. Dr. Tuncer BAYKARA
Prof. Dr. İlber ORTAYLI	Prof. Dr. Ayfer ÖZÇELİK
Prof. Dr. Mübahat KÜTÜKOĞLU	Prof. Dr. Necati İNCEOĞLU
Prof. Dr. Suraiya FAROQHI	Mimar Cengiz BEKTAŞ

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Hasan KAZDAĞLI	Prof. Dr. Ali SARIKOYUNCU	Yrd. Doç. Dr. Mustafa ARSLAN
Prof. Dr. Sina AKŞİN	Prof. Dr. Ramazan ŞEŞEN	Yrd. Doç. Dr. Yasemin AVCI
Prof. Dr. Bahattin AKŞİT	Prof. Dr. İlhan TEKELİ	Yrd. Doç. Dr. Mithat AYDIN
Prof. Dr. Sevgi AKTÖRE	Prof. Dr. Metin TUNCEL	Yrd. Doç. Dr. Yusuf BİLDİRİCİ
Prof. Dr. İnci ARSLANOĞLU	Prof. Dr. Mehmet Ali ÜNAL	Yrd. Doç. Dr. Nergis BİRAY
Prof. Dr. Tuncer BAYKARA	Prof. Dr. Mustafa Çetin VARLIK	Yrd. Doç. Dr. M. Yaşar ERTAŞ
Prof. Dr. İsmail ÇETİŞLİ	Prof. Dr. İsmail YAKIT	Yrd. Doç. Dr. Nevzat GÜNDAĞ
Prof. Dr. Metin EKİCİ	Prof. Dr. Ayşıl Tükel YAVUZ	Yrd. Doç. Dr. Ercan HAYTOĞLU
Prof. Dr. Önder GÖÇGÜN	Prof. Dr. Durali YILMAZ	Yrd. Doç. Dr. Süleyman İNAN
Prof. Dr. Necdet HAYTA	Doç. Dr. Turan GÖKÇE	Yrd. Doç. Dr. Kasım İNCE
Prof. Dr. Gönül İÇLİ	Doç. Dr. Osman GÜMÜŞÇÜ	Yrd. Doç. Dr. Zülal KELEŞ
Prof. Dr. Mustafa KAFALI	Doç. Dr. Selahittin ÖZÇELİK	Yrd. Doç. Dr. Yusuf KILIÇ
Prof. Dr. Ruşen KELEŞ	Doç. Dr. Nebi ÖZDEMİR	Yrd. Doç. Dr. Tahir KODAL
Prof. Dr. Nuri KÖSTÜKLÜ	Doç. Dr. Hüseyin ÖZGÜR	Yrd. Doç. Dr. Süleyman SOLMAZ
Prof. Dr. Yusuf OĞUZOĞLU	Doç. Dr. Kadir PEKDAŞ	Yrd. Doç. Dr. Bilal SÖĞÜT
Prof. Dr. Ayfer ÖZÇELİK	Doç. Dr. Saadettin SARI	Yrd. Doç. Dr. İsmail ŞEN
Prof. Dr. İnan ÖZER	Doç. Dr. Celal ŞİMŞEK	Yrd. Doç. Dr. Turgut TOK
Prof. Dr. Mehmet SARAY	Yrd. Doç. Dr. Veysi AKIN	Yrd. Doç. Dr. Süleyman TÜZÜN

Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Ayfer ÖZÇELİK
Prof. Dr. Latif ELÇİ
Yrd. Doç. Dr. M. Yaşar ERTAŞ
Yrd. Doç. Dr. Yusuf KILIÇ
Yrd. Doç. Dr. Mustafa ARSLAN
Yrd. Doç. Dr. Süleyman İNAN

Sekreteryaya

Yrd. Doç. Dr. M. Yaşar ERTAŞ
Yrd. Doç. Dr. Turgut TOK
Arş. Gör. Selim PARLAZ
Arş. Gör. Ekrem KALAN
Arş. Gör. H. Hande DUYMUŞ

İÇİNDEKİLER

Rektör Sayın Prof. Dr. Hasan KAZDAĞLI'nın Sempozyum Açılış Konuşması.....	1
Düzenleme Komitesi Adına Prof. Dr. Ayfer ÖZÇELİK'in Sempozyum Açılış Konuşması.....	3

BİLDİRİ SAHİBİ	BİLDİRİ KONUSU	SAYFA
-----------------------	-----------------------	--------------

I. CİLT

I- İLKÇAĞDA DENİZLİ VE ÇEVRESİ.....		5
1- Turgut YİĞİT	M. Ö. II. Binyılda Denizli ve Çevresi	7
2- Yusuf KILIÇ	Denizli Yöresinin Prehistorik Yerleşimleri ve Yol Sistemi	12
3- Hatice P. ERDEMİR	Antikçağda Hierapolis ve Çevresinde Koyun Yetiştiriciliği ve Yan Sektörleri ...	23
4- Efrumiye ERTEKİN	Roma Çağında Hierapolis ve Laodikeia'da Tekstil ve Tekstil Sektöründeki Meslek Örgütleri (Ergasia'lar)	31
II- DENİZLİ'NİN TÜRK HAKİMİYETİNE GEÇİŞİ		43
1- Tuncer BAYKARA	800 Yıl Önce Denizli Topraklarının Fethi	45
2- Metin TUNCEL	Türkiye'de Yer Değiştiren Şehirler: Denizli Örneği	47
3- Jean Louis Bacque- GRAMMONT	Tarihte Denizli ve Çevresi Hakkında Notlar	50
4- Kemal GÖDE	Denizli ve Yöresinde Oğuz Türkmenleri ve Faaliyetleri	52
5- Bahattin KELEŞ	XIII. ve XIV. Yüzyılda Denizli ve Yöresindeki Türkmenlerin Moğollara Karşı Mücadelesi	57
III- XIII. VE XV. YÜZYILLARDA DENİZLİ VE ÇEVRESİ		61
1- Mehmet ŞEKER	Menâkıbü'l-Ârifin'e Göre Denizli'de Mevlevilik ve Kültürel Hayata Bir Bakış	63
2- İsmail ÇİFTÇİOĞLU	XIV. Yüzyılda Denizli ve Yöresinde Ahîlik ve Mevlevîlik	67
3- Dimitri D. VASILIEV	Rus Türkologlarının Sofîlik Hakkındaki Eserlerinde Denizli ve Cıvanı.....	76
4- İlhan ERDEM	XIII.-XIV. Yüzyıllarda Denizli ve Yöresinde Görülen Sosyal-Kültürel Gelişmeler	79
5- Hüseyin SALMAN	XIV. Asrın İlk Yarısında Kurulan Tavas Beyliği	84
6- Haldun EROĞLU	Erken Dönem Osmanlı Kaynaklarında Denizli	87
7- Gürsoy SOLMAZ	Timur'un Denizli ve Çevresindeki Faliyetleri	91
IV- XVI. VE XVIII. YÜZYILLARDA DENİZLİ'DE YERLEŞME VE NÜFUS		101
1- Mehmet Ali ÜNAL	XVI. Yüzyılda Honaz Kazası	103
2- Behset KARACA	XVI. Asırda Batı Toroslarda (Güney Batı Anadolu) Yörükler	111
3- M. Zahit YILDIRIM	XVII. Yüzyıl Sonları ve XVIII. Yüzyıl Başlarında Danişmendlü Cemaati ve Denizli Yöresindeki Durumları	125
4- Örlin SABEV	Denizli (Tonuzlu) Nahiyesine Dair Bulgaristan'da Bulunan Bir Mufassal Tahrir Defterinin İlkel Tahlili	135
5- Selim PARLAZ	Avarız Defterlerine Göre XVII. Yüzyılda Honaz Kazası.....	142
V- OSMANLI DÖNEMİNDE DENİZLİ'DE SOSYO-EKONOMİK YAPI VE KÜLTÜREL GELİŞME		149
1- Turan GÖKÇE	XVI. Yüzyılda Şeyhlü Zaviyeleri Üzerine Bazı Tespitler	151
2- H. Mustafa ERAVCI	Kaptan-ı Derya Kaymak Mustafa Paşa ve Vakfı	177
3- M. Murat ÖNTUĞ	18. Yüzyıl Denizli'deki Eğitim Kurumları ve Dini Yapılar	189
4- İbrahim GÜLER	Denizli'nin XVIII. Yüzyılda Osmanlı Devletinin Kuzey Afrikadaki Garb Ocakları İle İlişkileri	200
5- Bülent ÇELİK	XVIII. Yüzyılın Son Çeyreğinde Denizli Kentinde Yapılan Tevziler	207
6- Tanju DEMİR	Şer'iyye Sicillerine Göre XVIII. Yüzyılın Sonlarında Denizli	212
7- Slavka DRAGANOVA	Aydın Vilayeti ve Denizli Sancağı İçin Bulgaristan'daki Osmanlı Evrakı	223

8- Selahittin ÖZCELİK	XIX. Yüzyıl Ortalarında Denizli Kazasının Sosyo-Ekonomik Yapısı Hakkında Gözlemler	227
9- Ayhan BAYOĞLU	1844 Yılında Buldan Kazasında Mal Varlığı ve Servet Dağılımı	242
10- İsmail ŞEN	Temettuat Defterlerine Göre 19. Yüzyılda Çal Kazasının Kabalar, Develü ve Alfaklar Karyelerinde Nüfus ve Sosyal Hayat	255
11- Fahrettin TIZLAK	Osmanlı'da Adı Duyulmamış Bir Mütegalibe: Kızılıhisar'lı Ebubekir Ağa.....	263
12- Cengiz ÇAKALOĞLU	II. Abdülhamid Devrinde Denizli Redif Taburu	273
13- Alexandre VASILIEV	XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında Türkistan Bölgesinde Ayaklanmalara Sofilerin Katılması ve Onların Faaliyetleri Hakkındaki Belgeler	280
VI- DENİZLİ'YE GÖÇLER		283
1- Abdullah TEMİZKAN	Kafkasya Muhacirlerinin Denizli'de İskanı	285
2- Zülal KELEŞ	1923-1945 Yılları Arasında Denizliye İç ve Dış Göçler	290
3- Ercan HAYTOĞLU	Yunanistan'dan Denizli'ye Yapılan Mübadil ve Gayri Mübadil Göçleri (1924-1930)	302
4- Adil Adnan ÖZTÜRK	Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapıya Etkiler İle Türk-Rum Mübadele Antlaşması Sonrasında Aydın ve Denizli İline Yapılan Göçler	311
5- Tülay AYGÖREN- Osman GÜMÜŞÇÜ- Abdullah UĞUR	Daimi İkametgâha Göre Türkiye İç Göçlerinde Denizli İlinin Yeri (1980-2000)	326
6- Cemalettin ŞAHİN	İstanbul'a Olan İç Göçlerde Denizli İlinin Yeri ve Göçle Gelen Nüfusun Özellikleri	342
VII- DENİZLİ'DE DOĞAL AFETLER VE SAĞLIK		353
1- Murat ULUSKAN	Osmanlı Kaynaklarına Göre 1703 ve 1717 Denizli Depremleri	355
2- Yasemin AVCI	Osmanlı Devletinde Afet Yönetimi ve 1899 Denizli Depremi	361
3- Oya DAĞLAR	Denizli ve Çevresinde Kolera Salgını ve Salgınla Mücadele	368
4- İzzettin BEŞTAŞ	Cumhuriyet Döneminde Denizli'de Veremle Savaşta Denizli Verem Savaş Derneği ve Denizli Verem Savaş Dispanserinin Rolü	375
5- Mustafa KARATEPE Ali İhsan BOZKURT	Denizli Devlet Hastanesi Tarihçesi	388
VIII- OSMANLI DÖNEMİNDE DENİZLİ'DE EŞKİYALIK VE GÜVENLİK		393
1-Selim Hilmi ÖZKAN	XVII. Yüzyılın Sonları İle XVIII. Yüzyıl Başlarında Denizli ve Çevresinde Eşkıyalık Hareketleri ve İç Güvenlik	395
2- M. Yaşar ERTAŞ	XVIII. Yüzyılda Bir Osmanlı Eşkıyası Sarıbeyoğlu Mustafa	399
3- Mesut AYDINER	XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısında Denizli ve Aydın Bölgesinin Ekonomik Durumu ve Eşkıyalık Olaylarının Sosyo-Ekonomik Yapıya Etkileri.....	412
4- Şenol ÇELİK	XX. Yüzyıl Başlarında Buldan Hapishanesinin Genel Durumu (1906-1920).....	429
5- Kemal DAŞCIOĞLU	Osmanlı Belgeleri Işığında Denizli Sancağı Hapishaneleri.....	439
IX- OSMANLIDAN CUMHURİYETE DENİZLİ'DE EĞİTİM		447
1- Necdet HAYTA- Uğur ÜNAL	Maârif Salnâmelerine Göre Denizli'de Eğitim-Öğretim (1898-1903).....	449
2- Mithat AYDIN	Denizli'de Eğitim (1878-1908)	456
3- Sina AKŞİN	Atatürk Devriminde Öğretmenliğin Stratejik Önemi	473
4- Ali Ata YİĞİT	Türkiye'de "Köy Öğretmeni" Yetiştirilmesine Dair Düşünceler ve Denizli İle Kayseri'de Köy Muallim Mekteplerinin Kurulması	476
X- OSMANLIDAN CUMHURİYETE DENİZLİLİ YÖNETİCİ VE MEMURLAR		487
1- İsmail YAKIT	Arşiv Belgelerine Göre İlk Tavas Müftüsü Uzunpınarlı Hacı Yahya Efendi.....	489
2- Şaban ÇETİN	İlmiye Salnamesine Göre Denizli Livasındaki Görevliler ve Bunların Millî Mücadele Yıllarındaki Tutumları	493
3- Yasemin BEYAZIT	Sicil-i Ahval Defterleri'nin Tahlili ve Denizli Merkez Doğumlu Memurlar Üzerine Bir Prosopografi Denemesi	502
4- D. Ali ARSLAN	Denizli Milletvekillerinin Sosyolojik Profilleri	511

XI- MİLLİ MÜCADELEDE DENİZLİ	519
1- Yusuf Ziya BİLDİRİCİ	Milli Mücadelede Denizli Müftüsü Ahmet Hulusi Efendinin Çalışmaları..... 521
2- Mehmet BAŞARAN	Kuva-yı Milliye Dönemi Demirci Mehmed Efe'nin Faaliyetleri 531
3- Osman AKANDERE- Erol AKCAN	Milli Mücadele Dönemi'nde Demirci Mehmet Efe İle Denizli Mutasarrıfı Faik Bey Arasındaki İlişkiler 538
4- Mustafa KARAKAYA	Denizli'nin Millî Mücadeleye Katkısı Nasıl Anlatılmalı ?..... 545
XII- CUMHURİYETİN İLK YILLARINDA DENİZLİ'DE SİYASET	549
1- Emin KIRKIL	Denizli Mebusu Gani Bey'in Meclis-i Mebusandaki Faaliyetleri 551
2- Fehmi AKIN	Birinci Mecliste Denizli Milletvekilleri 556
3- Hakkı UYAR	Tek Parti Döneminde Denizli'de Siyasal Hayat 561
4- Aysen BAYKARA	Babam, Baha Akşit 580
XIII- CUMHURİYET DÖNEMİ DENİZLİ'DE SİYASİ HAYAT	583
1- Veysi AKIN	Denizli Halkevi 1937 Yılı Köycülük Programı ve Uygulamaları..... 585
2- Süleyman TÜZÜN	Cumhuriyet Dönemi Tek Parti İktidarında Denizli'de Ulusal Bayram Kutlamaları 596
3- Tahir KODAL	Demokrasi Sürecinde Denizli (1946-1950) 608
4- İnan ÖZER Ferihan POLAT	Merkez Çevre Analizi Açısından Çok Partili Dönemde Denizli'nin Türk Siyasal Hayatındaki Yeri 620
XIV- XX. YÜZYILDA DENİZLİ	629
1- Önder GÖÇGÜN	1923'den 1960'lı Yıllara Uzanan Çizgide Denizli'nin Spor Tarihi..... 631
2- Günver GÜNEŞ	Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Denizli'de İktisadi Ve Ticari Yaşam..... 642
3- Süleyman İNAN	Denizli'nin Kalkınmasında Öncü Bir Kuruluş: Sümerbank -Bir Sözlü Tarih Çalışması- 652
4- Müslime GÜNEŞ	II. Dünya Savaşı Yıllarında Denizli 661
5- Yüksel KAŞTAN	Tarım Faaliyetlerinin Denizli'de Cumhuriyet Dönemi Tarihi Gelişimi..... 670

AVÂRIZ DEFTERLERİNE GÖRE XVII. YÜZYILDA HONAZ KAZASI

THE TOWN OF HONAZ ACCORDING TO AVARIZ REGISTERS IN THE XVIIITH. CENTURY

Selim Parlaz*

Özet

İki mufassal ve iki icmal defterinden yararlanarak hazırladığımız bu çalışmada elde ettiğimiz bilgiler ve veriler sayesinde XVII. yüzyılda Honaz kazasının köyleri ve idari yapısı ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca Honaz kazasının köylerinin nüfusunu tespit edebilmemizi sağlayan bu verilerle birlikte köylerdeki nefer miktarı, vergi ödemekle yükümlü olan reaya ve vergiden muaf olanların sayıları ortaya konulmuştur. Bununla beraber, avarız defterlerine göre Honaz kazasındaki köylerin ödeyecekleri vergilerin, bir köydeki gerçek hane veya nefer üzerine yüklenen avarızhane miktarına göre değiştiği ve kaç nefere bir avarızhane tekabül ettiği ortaya konulmuştur.

Abstract

In this study in which we used two detailed and two abstract registers, the villages and the administrative structure of the town of Honaz in the 17th century were revealed by means of the information and data which we had. Additionally, together with that data by which we could detect the population number of the villages of the town of Honaz, the number of the soldiers in the villages, people who were to pay tax and those who were exempted from paying tax were also revealed. Besides, it is also seen that the taxes which the villages in the town of Honaz would pay according to the Avariz registers changed according to the amount of Avarizhane which was charged on the real dwellings and soldiers.

Giriş

Osmanlı İmparatorluğu'nda Tanzimat'a kadar tahakkuk ve tarh usulleri farklı şekillerde belirlenerek halktan nakid veya hizmet olarak alınan avâriz veya avâriz-ı divaniye, olağanüstü durumlarda ve özellikle sefer masraflarını karşılamak için, divân'ın teklif ve kararı ile padişahın emri üzerine toplanabilen bir vergi türü olarak karşımıza çıkmaktadır¹.

Osmanlı Devleti'nde belirli bir bölgenin sosyal ve ekonomik yapısının ortaya konulmasında en önemli kaynak hiç şüphesiz vergi mükelleflerini tespit etmek amacıyla yapılan tahrirlerin sonuçlarını ihtiva eden defterlerdir. Bu defterlerin başında da XV. ve XVI. yüzyıldaki klasik Osmanlı düzenini de yansıtan tahrir defterleri gelmektedir. Osmanlı mali ve sosyal yapısının temelini oluşturan tımar sisteminin uygulandığı bölgelerde, vergilendirilebilir ekonomik faaliyetler ve vergi veren veya vergiden muaf reaya hakkında ayrıntılı bilgi veren bu defterler Osmanlı tarihçileri için vazgeçilmez birer kaynak durumundadır. Tımar sisteminin çözülmesiyle birlikte tahrir ası² olarak nitelendirilen XV. ve XVI. yüzyılların yerini XVII. ve XVIII. yüzyıllarda avarız defterleri almıştır. Tahrir defterleri tımar sistemi çerçevesinde gelir kaynaklarını ihtiva ederken avarız defterleri ise XVII. ve XVIII. yüzyılda merkezi hazinenin en önemli gelir kaynağı haline dönüşen avarız vergileriyle ilgilidir³.

Avarız defterleri ile tahrir defterleri amaç ve sayım sistemi açısından birbirine benzese de iki defter çeşidi arasında önemli farkların olduğunu görmekteyiz. Tahrir defterleri, ekilebilir arazi, ürün çeşitliliği ve nüfus hakkında geniş bilgileri içerirken, avarız defterleri kişi başına tarh edilen avarız vergisini tespit etmek amacıyla hazırlanarak yalnızca demografik analizlere imkan vermektedir. Bu nedenle, avarız defterlerine dayanılarak bir bölgenin sosyal ve iktisadi tarihini geniş bir şekilde ortaya koymak mümkün değildir. Ancak, avarız defterleri idare tarihi, tarihi coğrafya ve iskan tarihi için oldukça önemli verilere sahiptir.

Avarız vergisi, ilk zamanlarda fevkalade durumlarda, savaş masraflarını karşılamak ve bütçe açıklarını kapatmak için toplanmış ve zamanla düzenli bir şekilde alınmaya başlanmış bir vergi çeşididir. XVI. yüzyıl boyunca aynı veya nakdi olarak müslüman ve gayrimüslim bütün halktan hane başına toplanmaktaydı. Ancak

* Arş. Gör., Pamukkale Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, sparlaz@pau.edu.tr

** Bildirinin hazırlanmasındaki katkılardan dolayı hocam Prof. Dr. Mehmet Ali Ünal'a teşekkür ederim.

¹ Ömer Lütfi Barkan, "Avâriz", *İslam Ansiklopedisi* (İA), II, s. 13-18.

² Turan Gökçe, "Osmanlı Nüfus ve İskân Tarihi Kaynaklarından Mufassal-İcmâl Avarız Defterleri ve 1701-1709 Tarihli Gümülcine Kazası Örneği" *Tarih İncelemeleri Dergisi*, XX/1, İzmir 2005, s. 73.

³ M. Yaşar Ertaş "Avarız Defterlerine Göre XVII. Yüzyılda Çal Kazası", *Çal Sempozyumu* (1-3 Eylül 2006), (Basılmamış Bildiri Metni) Denizli 2006.

XVII. yüzyılla birlikte düzenli olarak her yıl alınmaya başlanmıştır. Avarız vergisinin düzenli olarak toplanmaya başlaması ile birlikte, vergi mükelleflerini, avarıza esas hane sayısını ve vergiden muaf olanları da kapsayacak şekilde geniş içerikli avarız defterleri oluşturulmaya başlandı.

Honaz Avarız Defterleri Üzerine

Bu çalışmada Honaz Kazasının avarız sayımlarını kapsayan iki mufassal ve iki icmâl avarız defterinden yararlanılmıştır. 1623 yılı sayımına ait D.MKF 27429 ve KK. 2645 numaralı iki önemli defter bulunmaktadır⁴. D. MKF. 27429 numaralı mufassal defterde Honaz kazasına bağlı her bir köy ayrı ayrı yazılmış ve her köyde önce toplam mevcut "neferan" başlığı altında verildikten sonra vergi ödemekle yükümlü olan reaya ve muaf olanların miktarı ile avârzihane sayısı belirtilmiştir⁵. KK. 2645 numaralı defter ise sadece Honaz kazasının köyleri ve her bir köydeki avârzihane miktarını gösteren icmâl defteridir⁶. Bu icmâl defteri 1623 tarihli defter esas alınarak Divân-ı Hümâyûn kâtiplerinden Şaban Efendi'nin yaptığı tahrir sonucunda hazırlanmıştır. 1623 yılındaki sayımı da Şaban Efendi'nin yapmasıyla birlikte aralarında bazı farklılıklar bulunmaktadır⁷.

İkinci defter, Kütahya livâsına ait Maliyeden Müdevver Defterlerden (MAD) 1678 tarihli 2498 numaralı mufassal defterdir⁸. Bu defterde köylerdeki vergi mükellefi ve muaf olanların isimleri, toplam mevcut neferan başlığı altında verilmiş ve avârzihane sayıları da belirtilmiştir. Bu defterin icmâli olan KK. 2693 numaralı defterde ise toplam neferan miktarı ve avârzihane sayıları belirtilmiştir⁹. İki defter arasında bazı farklılıkların olduğunu görmekteyiz¹⁰.

Honaz avarız kayıtlarını içeren bu defterler incelendiğinde XVII. yüzyılda, Honaz kazasının tâbi olduğu Kütahya livâsında, 1623 ve 1678 yıllarında olmak üzere iki defa geniş bir avarız sayımı yapıldığı ortaya çıkmaktadır. Osmanlı Devleti'nde avarız sayımları, avarız vergilerinin düzenli ve her yıl toplanan bir vergi haline dönüşmesi üzerine bütün vergi mükellefleri, reaya ve askeri sınıfı belirlemek amacıyla XVII. yüzyılda birçok defa yapılmıştır. Büyük avarız sayımlarının yapılmadığı yıllarda mufassal ve icmâl defterleri üzerinde der-kenar kayıtları ile değişiklikler belirtilmiştir ve avarız vergileri toplanmaya devam edilmiştir.

Yeni avarız sayımları nüfusun artması ve eksilmesi üzerine avarızhaneleri güncelleştirmek amacıyla gündeme gelmiştir. Avarız sayımlarının yenilenmesine sebep olan nüfus değişimlerinde ise deprem, salgın hastalık, eşkıyalık, fakirleşme ve yöneticilerin suistimalleri belirgin bir rol oynamıştır. Mesela, 1699 yılında Kütahya livâsının genelinde bir avarız sayımı yapılmamasına karşın Denizli kazasının ayrıntılı sayımı yapılmıştır. Denizli'de yeni bir sayımın yapılma sebebi olarak ise kazadaki veba salgınının yol açtığı büyük tahribatı görmekteyiz¹¹.

Honaz Kazası'nın İdari Yapısı

Batı Anadolu'da Bizans'ın önemli şehirlerinden olan Honaz, XIII. yüzyılın başlarında Selçuklu hakimiyetine girmiştir. Honaz kazası, 1429 yılında da Çal, Baklan, Denizli, Sarayköy ve Buldan'la birlikte Kütahya sancağına tâbi bir kazâ olarak Osmanlı idari sistemine bağlanmıştır¹². Honaz kazasının XVII. yüzyılın ilk yarısında 24 köye sahip olduğunu görmekteyiz (Tablo I). Büyük köyler olarak Gün, Gözler, Eldenizli-i Sagir, Dede ve Ovacık dikkat çekerken, Eyneali, Eyücek, Karaoğlan, Tekeli, Kozcalar ve Kızılca Kaklık'ı küçük köyler olarak görmekteyiz. 1678 sayım sonuçlarında ise bazı farklılıklar görülmektedir. Köy sayısının azalmasıyla birlikte 12 Safer 1075/6 Eylül 1664 tarihinde Eldenizli-i Kebir ve Eldenizli-i Sagir köyleri Honaz kazasından ayrılarak Lâzıkıyye kazasına bağlanmıştır¹³. Akdere, Damık, Gün, Karaoğlan, Ulubağ, Kozcalar ve Kızılca Kaklık köyleri ortadan kalkmıştır. Gözeler, Irlıganlı, Kızıllar, Seyyidler, Toğanlı köyleri ise yeni kurulan köyler olarak deftere geçmiştir. 1678 yılındaki defterde toplam 81 neferan miktarı ile Honaz merkezi, avârzihane sayısı 3,5 ve toplam neferan miktarı 14 olan gayrimüslim mahallesine, avârzihane sayısı 3,25 ve toplam neferan miktarı 13 olan Cemaat-i Tavşanlı'ya rastlamaktayız.

Avarız vergisi bölgenin ve halkın gelir durumuna ve sahip olunan gayri menkule göre değişik oranlarda toplanmaktaydı. Bu nedenle, bir köydeki gerçek hane veya nefer üzerine yüklenen avârzihane miktarı o köyün gelir durumunu da yansıtmaktaydı. Honaz kazasının avarız kayıtlarına baktığımızda 1623 yılında avârzihane miktarının

⁴ Lâzıkıyye kazası üzerine yapılmış olan bir çalışmada KK 2562 numaralı defter, 1650 tarihli olarak verilmiştir. Yazar, 1623 yılına ait olan D.MKF. 27429 numaralı diğer defterle bu defter arasındaki kayıtların birbirine benzerliğine dikkat çekerek, KK. 2562 numaralı defterin 1650 yılında yapılmış yeni bir sayıma dayanmadığını ve kuvvetle muhtemelen 1623 yılı sayımı kayıtlarından hareketle yeniden düzenlenmiş olabileceğini belirtmiştir. bk. Turan Gökçe, *XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Lâzıkıyye (Denizli) Kazası* Ankara 2000, s.13, 94. Defterler üzerinde yapılan incelemede her iki defterin de 1623 yılı sayım sonuçlarını kapsadığı görülmüştür. Çünkü, bu iki defter arasındaki veriler hemen her köy için aynıdır.

⁵ D. MKF. 27429 numaralı defterde Honaz kazasına ait kayıtlar 54-57. sayfalar arasındadır.

⁶ KK. 2645 numaralı defterde Honaz kazasına ait kayıtlar 76. sayfadadır.

⁷ Mesela, D. MKF. 27429 numaralı defterde Eldenizli-i Kebir ve Eldenizli-i Sagir köyleri var iken bu defterin icmali olan KK. 2645 numaralı defterde bu köylerin isimlerine rastlanılmamaktadır.

⁸ MAD 2498 numaralı defterde, Honaz kazasına ait kayıtlar 99-102 varaklar arasındadır.

⁹ KK. 2693 numaralı defterde, Honaz kazasına ait kayıtlar 95-96 varaklar arasındadır.

¹⁰ Mesela, MAD 2498 numaralı defterde Seyyidler ve Tekeli köyleri var iken bu defterin icmali olan KK. 2693 numaralı defterde bu köylerin isimlerine rastlanılmamaktadır.

¹¹ Bk. Murat Uluskan, "Osmanlı Kaynaklarına Göre 1703 ve 1717 Depremleri", *Uluslararası Denizli ve Çevresi Tarih ve Kültür Sempozyumu*, (6-8 Eylül 2006), (basılmamış bildiri metni) Denizli 2006.

¹² Gökçe, a.g.e. s.49.

¹³ Gökçe, a.g.e. s.189, 190.

nefer sayısına oranının köyden köye değiştiği görülmektedir (Tablo 2). Emir Azizlü köyü her 2,3 nefere bir avanzhanesi tekabül etmesi itibariyle vergi yükü en yüksek köy konumundadır ve onu 2,4'le Kayabaşı köyü takip etmektedir. En düşük vergilendirme ise 4,5'le Dere köyünde gerçekleşmiştir. Onu, 4,0'lık oranlarıyla Damık ve Kızılyer köyleri izlemektedir. Bu veriler ise, Emir Azizlü ve Kayabaşı köylerinin Honaz'daki ekonomik durumu en iyi köyler olduğunu göstermektedir.

1678 sayımında, her köydeki avanzhane vergi biriminin, her dört nefer bir avanzhane hesabıyla standartlaştırıldığı görülmektedir (Tablo 3). Bunu ise devletin halkın gelir durumunu dikkate almadan yapmış olduğu bir uygulama şeklinde yorumlayabiliriz. Özellikle, 1623 yılında avanzhane tespitinde daha titiz bir yaklaşım içerisinde bulunulurken, 1678 tarihinde ise tekdüze hesap yapılmıştır.

Honaz Kazasındaki Yerleşim Yerlerinin Nüfusları

17. yüzyılda Honaz kazasının nüfusu hakkında en önemli bilgi kaynağımız avanz defterleridir. Ancak, bu defterlerin güvenilirlik problemi ve verilerin nasıl değerlendirilmesi gerektiği hususu önümüzde önemli bir engel teşkil etmektedir. Konuyla ilgili yapılan araştırmalar, nüfus hesaplamalarında ve tahminlerinde bu defterlerdeki verilerin çok da sağlıklı olmadığını göstermektedir. Özellikle avanz defterlerinin oluşturulmasında belli bir standardın olmaması, bölgeden bölgeye, defterden deftere farklı uygulamaların yapılması defterdeki bilgilerin analizini güçleştirmektedir. Ancak, avanz defterlerinin güvenilirliği tartışmalı da olsa, nüfusla ilgili bilgi veren derli toplu bir kaynak olması nedeniyle herhangi bir yerleşim yerinin nüfus tahmini ile ilgili çalışmalarda bu defterlerin kullanılmasını zorunlu kılmaktadır.

Honaz kazası hakkında veri sunan avanz defterlerinin yöntemi hakkında bilgi vermek gerekmektedir. 1623 ve 1678 tarihlerine ait avanz defterlerinde toplam nefer ve avanzhane miktarı, muaf ve vergi mükellefi reaya açık bir şekilde kaydedilmiştir. 1623 tarihli mufassal avanz defterinin 1650 tarihinde yazılan icmal defteri ise sadece avanzhane miktarını ihtiva etmektedir. Bu kayıtlara istinaden Honaz'ın nüfusu hakkında sağlıklı tahminlerde bulunmak güçtür.

Honaz avanz defterlerindeki kayıtlar, vergi mükellefleri ve muafı belirlediği için bir kolaylık sağlasa da nefer olarak kaydedilenlerin hane reisi ya da bekar olup olmadıkları konusunda kesin bir bilgiye sahip değiliz. Bununla birlikte belli bir mülkiyete sahip olmadığı için nefer olarak kaydedilmeyenlerin bulunduğu ihtimalini de gözönünde bulundurmak durumundayız. Ayrıca vergi alınmayan ihtiyar, hastalıklı ve sakat olanların da değerlendirme dışı tutulması özellikle 1623 ve 1678 yılları için sağlıklı bir nüfus analizine imkan tanımamaktadır. 1623 yılında muaf olarak imam ve hatiblerin kaydı varken 1678 yılında bu muaf zümrelere sadat da eklenmiştir.

1623 yılına ait iki ayrı defterin varlığından ve aralarındaki farklardan yukarıda bahsedilmişti. Her iki defterde de bazı eksikliklerin olduğu göz önünde bulundurularak diğer defterlerdeki verilerle eksiklikler tamamlanmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte, bazı köylerin avanzhane miktarı verilmiş, ancak toplam nefer ve reaya miktarı verilmediği için avanzhane miktarı üzerinden nefer sayısı tahmin edilmeye çalışılmıştır. 1623 yılına ait defterdeki köylerin nefer miktarı 226'dır. 1623 yılındaki yetişkin erkek mevcudunun 7'si imam, 1'i hatip olmak üzere toplam 8 muaf geri kalan 218'i ise vergi mükellefi reyadır. Bu tarihten elli beş yıl sonra 1678 yılında Honaz kazasındaki nefer miktarı yaklaşık olarak %10 oranında artış göstererek 226'dan 248'e yükselmiştir. Bu dönemde Denizli merkezindeki nüfus artış oranının %44 olduğu göz önüne alınırsa Honaz kazasındaki nüfus artışı oldukça düşük bir seviyede olmuştur¹⁴. Ayrıca muaf zümrelerin sayısı da 1678 yılında 8'den 16'ya yükselmiştir. Bununla beraber 1623 yılında reaya sayısı 218 iken 1678 tarihinde bu sayı 229'a yükselmiştir. Bu artış %5'lik gibi bir orana denk gelmektedir ki bu da toplam nefer artış oranı olan %10'un yarısına eşittir.

1623 Yılında Honaz kazasının toplam nefer itibariyle en büyük yerleşim merkezi olarak Gün köyünü görmekteyiz (Tablo 4). Kaza içerisinde belirgin bir büyüklüğe sahip olan bu köyün nefer sayısı, Honaz kazasındaki toplam neferin % 12,5'ini oluşturmaktadır. 28 nefere sahip olan Gün'ü sırasıyla Gözler 23 nefer (%10.2), Eldenizli-i Sagir 19 nefer (%8.4), Dede 15 nefer (%6.6), Ovacık 15 nefer (%6.6), Ulubağ 14 nefer (%6.2), Akdere 11 nefer (%4.9), Eldenizli-i Kebir 10 nefer (%4.4), Tursunlar yine 10 neferle(%4.4) takip etmektedir. Filizlü, Kayabaşı, Kızılyer, Çobanlı, Eyneali, Eyücek, Tekeli, Kozcalar, Sağsu köyleri ise bu tarihte çok az nüfusa sahip küçük köyler konumundadır. 1623 yılında Honaz kazasına bağlı köyler arasında nüfus itibariyle büyük bir dengesizlik yoktur ve nüfus belli köylerde birikmemiştir.

1678 yılı avanz sayımında ise bazı noktalar dikkat çekici bir özellik göstermektedir (Tablo 5). 1623 yılında en büyük köy özelliğini gösteren Gün Köyü 1678 yılına gelinceye kadar ortadan kalkmıştır. 1623 ile 1678 yılları arasında kazanın toplam nefer miktarının artış oranı %10 iken bu oranın üzerine 6 neferden 13 nefere % 117'lik artış oranıyla Kayabaşı köyü ve 6 neferden 8 nefere %33'lük bir artış oranıyla da Kızılyer köyü takip etmiştir. 1623 yılında en fazla 2. nefer miktarına sahip Gözler köyünde ise nefer sayısı 1678 yılında % 17'lik bir azalma ile 23'ten 19'a düşmüştür. Eldenizli-i Sagir ve Eldenizli-i Kebir köyleri ise 1678 yılına gelinceye kadar ortadan kalkmıştır. 1623 tarihli mufassal defterinin 1650 tarihinde yazılan icmalinde bu köylerin isimleri geçmemektedir. Nefer sayısı bakımından en büyük düşüşü ise Dede köyü 15 neferden 3 nefere %80'lik bir oranla yaşarken onu Tursunlar köyü 10 neferden 3 nefere %70'lik bir oranla takip etmektedir. Emir Azizlü köyünün ise nefer miktarı olan 8 nefer değişmemiştir. 1678 tarihli

¹⁴ Gökçe, a.g.e. s. 96.

avârız sayımında en fazla neferi 81 neferle Honaz merkezde görmekteyiz. Onu, 24 neferle Irlıganlı köyü, 14 neferle Mahalle-i Nasara, 13 neferle Cemaat-i Tavşanlı ve 12 neferle Toğanlı takip etmektedir.

1623-1678 yılları arasında sadece Kayabaşı ve Kızılyer köylerinin nüfusları artarken Gözler, Dede, Ovacık, Tursunlar, Dere, Çobanlı, Eyneali, Tekeli köylerinin nüfusları azalmıştır. Mir Azizlü köyünün nüfusu değişmez iken, Utubağ, Akdere, Gün, Sağsu, Damık, Karaoğlan, Kozcalar ve Kızılca Kaklık köyleri de 1678 yılına gelinceye kadar ortadan kalkmıştır. Ortadan kalkan köylerin yanı sıra yeni kurulan köylerin varlığını da görmekteyiz. Bunlar arasında, Irlıganlı, Toğanlı, Gözeler, Seyyidler ve Kızıllar köylerini sayabiliriz. Bu köylerden en dikkat çekenlerden birisi Seyyidler köyüdür. Köyün toplam 10 neferinin 7'si seyyid, 3'ü de hatip olarak kaydedilmiş ve vergiden muaf tutulmuştur. 1678'de Dede, Ovacık, Tursunlar, Çoğanlı, Dere, Filizlü, Çobanlı, Tekeli, Eyücek, Eyneali köyleri kazanın en küçük köyleri durumundadır.

1678 yılında yapılan sayımda Honaz kazasında önceki sayıma göre daha fazla muaf sayısının varlığını görmekteyiz. Vergi ödemeyen ve askeri sayılan muaf neferlerin sayısı 19'dur. Muafaların 12'si seyyid, 5'i hatip ve 2'si de imam olmak üzere dini bir makama sahip kişilerden oluşmaktadır. Seyyidlerin büyük bir kısmı, adını da verdikleri Seyyidler köyünde oturmakla birlikte, diğer seyyidlerden 3'ü Kayabaşı'nda, 2'si de Honaz merkezde ikamet etmektedir. 5 hatipten 3'ü Seyyidler köyünde 2'si de Honaz merkezde yerleşik olmakla birlikte imamlar da yine Honaz merkezde oturmaktadır.

1623-1678 yılları arasında Honaz kazasının köylerindeki nüfus değişiminin yavaş olduğunu görmekteyiz. Kazanın büyük ve küçük köyleri arasında büyük bir nüfus farkı yoktur. Honaz kazasının köylerinin çoğu küçük köy hüviyetini taşımaktadır. 1623 yılında Honaz kazasında 24 köy tespit edilmişken 1678 yılında ise bu sayı 22'ye düşmüştür. Bununla birlikte 1623 yılında %12,4'lük oranıyla Honaz kazasının en kalabalık nüfusunu oluşturan Gün, 1678 yılına gelinceye kadar ortadan kalkmıştır. Nüfusu artan köyler Kayabaşı ve Kızılyer köyleri olurken, diğer köylerin nüfusları azalmıştır.

1623 yılında Honaz kazasındaki toplam nefer miktarı ve köy sayısı dikkate alındığında köy başına düşen nefer sayısının 9.4 olduğunu görmekteyiz. Bu oranın üzerinde olan köyler, 28 neferle %12.5'lik bir orana sahip Gün köyü ve 23 nefer ve %10.2'lik oranıyla Gözler köyleridir. 1678 yılında ise köy başına düşen nefer sayısının ortalaması 11.3'tür ve 1.9'luk bir artış oranı görülmektedir. 11.3'lük oranın üzerinde olan tek yer 81 neferle %33'lük oranıyla Honaz merkezdir. Diğer köylerin nefer sayısı bu oranın altında kalmaktadır.

Sonuç

Nüfus analizlerine imkan veren avârız defterleri sayesinde demografik bilgiler ve Honaz kazasında oturan reayanın ödedikleri avârız vergileri ile ilgili bilgiler gözönüne serilmiştir. Ayrıca Honaz kazasının yerleşim yerlerinin gösterilmesiyle birlikte elde edilen veriler sayesinde, XVII. yüzyıl boyunca Honaz Kazasındaki nüfusun belli köylerde toplanmadığını, bütün kaza geneline yayıldığını ve köylerin nüfuslarının düşük olduğunu, köyler arasında nüfus yönünden büyük farklılıkların olmadığı görülmektedir.

Tablo 1: XVII. Yüzyılda Honaz Kazasının Yerleşim Yerleri

Köyler	1623 Tarihli	1678 Tarihli
	D.MKF. 27429 Kamil Kepeci 2645	MAD 2498 Kamil Kepeci 2693
Akdere	Akdere	-
Cemaat-i Tavşanlı	-	Cemaat-i Tavşanlı
Çobanlı	Çobanlı	Çobanlı
Çoğanlı	Çoğanlı	Çoğanlı
Damık	Damık	-
Dede	Dede	Dede
Dere	Dere	Dere
Eldenizli-i Kebir	Eldenizli-i Kebir	-
Eldenizli-i Sagir	Eldenizli-i Sagir	-
Emir Azizlü	Emir Azizlü	Emir Azizlü
Eyneali	Eyneali	Eyneali
Eyücek(Ökçek)	Eyücek	Ökçek
Filizlü	Filizlü	Filizlü
Gözeler	-	Gözeler
Gözler	Gözler	Gözler
Gün	Gün	-
Irlıganlı	-	Irlıganlı
Karaoğlan ma'a hasırlu	Karaoğlan ma'a hasırlu	-
Kayabaşı	Kayabaşı	Kayabaşı
Kızılca kaklık	Kızılca kaklık	-
Kızıllar	-	Kızıllar
Kızılyer	Kızılyer	Kızılyer

Kozcalar	Kozcalar	-
Mahalle-i Nasârâ	-	Mahalle-i Nasârâ
Nefs-i Honaz	-	Nefs-i Honaz
Ovacık	Ovacık	Ovacık
Sağsu	Sağsu	-
Seyyidler	-	Seyyidler
Tekeli	Tekeli	Tekeli
Toğanlu(Doğanlu)	-	Toğanlu
Tursunlar	Tursunlar	Tursunlar
Ulubağ	Ulubağ	-

Tablo 2: 1623 Tarihli Avâz Defteri

Köyler	Neferen	Hâne	Reaya neferen	Mu'af	h/g.hane
Akdere	11	4	11		2,8
Çobanlı	5	1,5	4	1	2,7
Çoğanlu	9	3	9		3,0
Damuk	5	1	4	1	4,0
Dede	15	4,5	15		3,3
Dere	9	2	9		4,5
Eldenizli-i Kebir	10	3	10		3,3
Eldenizli-i Sagir	19	6	19		3,2
Emir Azizlü	8	3	7	1	2,3
Eyneali	4	1,5	4		2,7
Eyücek	4	1,5	4		2,7
Filizlü	7	2,5	7		2,8
Gözler	23	8	22	1	2,8
Gün	28	11	27	1	2,5
Karaoğlan maa hasırlı	4	1	3	1	3,0
Kayabaşı	6	2,5	6		2,4
Kızılca kaklık	0	1	0		0,0
Kızılyer	6	1,5	6		4,0
Kozcalar	3	1	3		3,0
Ovacık	15	5	14	1	2,8
Sağsu	7	2,5	7		2,8
Tekeli	4	1,5	4		2,7
Tursunlar	10	2,5	9	1	3,6
Ulubağ	14	4	14		3,5
TOPLAM	226	75	218	8	2,9

Tablo 3: 1678 Tarihli Avâz Defteri

Köyler	Neferen	Hâne	Reaya neferen	Mu'af	h/g.hane
Cemaat-i Tavşanlı	13	3,25	13		4,0
Çobanlı	3	0,75	3		4,0
Çoğanlu	8	2	8		4,0
Dede	3	0,75	3		4,0
Dere	4	1	4		4,0
Emir Azizlü	8	2	8		4,0
Eyneali	1	0,25	1		4,0
Eyücek	2	0,5	2		4,0
Filizlü	3	0,75	3		4,0
Gözler	7	1,75	7		4,0
Gözler	19	4,75	19		4,0
İrliğanlı	24	6	24		4,0
Kayabaşı	13	2,5	10	3	4,0
Kızıllar	3	0,75	3		4,0
Kızılyer	8	2	8		4,0
Mahalle-i Nasârâ	14	3,5	14		4,0
Nefs-i Honaz	81	18,75	75	6	4,0
Ovacık	8	2	8		4,0
Seyyidler	10	-	-	10	-

Tekeli	1	0,25	1		4,0
Toğanlu(Doğanlu)	12	3	12		4,0
Tursunlar	3	0,75	3		4,0
TOPLAM	248	57,25	229	19	4,0

Tablo 4: 1623 Yılında Toplam Nefer Bakımından Köylerin Sıralaması

Köyler	Neferen	Hâne	Reaya neferen	Mu'af
Gün	28	11	27	1
Gözler	23	8	22	1
Eldenizli-i Sagir	19	6	19	
Dede	15	4,5	15	
Ovacık	15	5	14	1
Ulubağ	14	4	14	
Akdere	11	4	11	
Eldenizli-i Kebir	10	3	10	
Tursunlar	10	2,5	9	1
Çoğanlu	9	3	9	
Dere	9	2	9	
Emir Azizlü	8	3	7	1
Filizlü	7	2,5	7	
Sağsu	7	2,5	7	
Kayabaşı	6	2,5	6	
Kızılyer	6	1,5	6	
Çobanlu	5	1,5	4	1
Damık	5	1	4	1
Eyneali	4	1,5	4	
Eyücek	4	1,5	4	
Kanoğlan maa hasırlı	4	1	3	1
Tekeli	4	1,5	4	
Kozcalar	3	1	3	
Kızılcakaklık	0	1	0	
TOPLAM	226	75	218	8

Tablo 5: 1678 Yılında Toplam Nefer Bakımından Köylerin Sıralaması

Köyler	Neferen	Hâne	Reaya neferen	Mu'af
Nefs-i Honaz	81	18,75	75	6
İrliğanlı	24	6	24	
Gözler	19	4,75	19	
Mahalle-i Nasârâ	14	3,5	14	
Cemaat-i Tavşanlı	13	3,25	13	
Kayabaşı	13	2,5	10	3
Toğanlu(Doğanlu)	12	3	12	
Çoğanlu	8	2	8	
Kızılyer	8	2	8	
Emir Azizlü	8	2	8	
Ovacık	8	2	8	
Gözeler	7	1,75	7	
Seyyidler	10			10
Dere	4	1	4	
Çobanlu	3	0,75	3	
Dede	3	0,75	3	
Filizlü	3	0,75	3	
Kızıllar	3	0,75	3	
Tursunlar	3	0,75	3	
Eyücek(Okçek)	2	0,5	2	
Eyneali	1	0,25	1	
Tekeli	1	0,25	1	
TOPLAM	248	57,25	229	19